

Diyete Uyum Hakkındaki ?nançlar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diyete Uyum Hakkındaki ?nançlar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20043>

Özet

Diyete Uyum Hakkındaki İnançlar Ölçeği, bireylerin kendilerine reçete edilen diyet programlarına ne ölçüde uyum sağlayabileceklerine dair sahip oldukları **bilişsel** ve **duygusal inançlar** değerlendirilmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Özellikle **Kronik Kalp Yetersizliği** (KKY) gibi uzun süreli tedavi gerektiren hastalarda, beslenme düzenlemelerine bağlı olarak (uyum) tedavi başarısının kritik bir bileşenini oluşturur. Bu ölçek, hastaların diyet kısıtlamalarına ilişkin algılarını, engelleri ve faydaları nasıl değerlendirdiğini ölçerek, sağlık profesyonellerine uyum problemlerinin temelindeki inanç sistemlerini anlama fırsatı sunar. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, 2010 yılında Ouz ve arkadaşları tarafından yayımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Diyete Uyum, Kronik Kalp Yetersizliği, İnançlar, Sağlık Davranışı, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Beslenme.

Yazarlar

Seda Ouz, Nermin Enç, Zühal Yiğit.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **Kronik Kalp Yetersizliği** (KKY) tanısı almış hastalarda, hastalarının yönetimi için hayati önem taşıyan diyet kısıtlamalarına ve önerilerine ne düzeyde uyum gösterileceğine dair hastaların sahip olduğu **inançlar** sistematik olarak ölçmektir. Bu inançlar, hastanın diyet kısıtlamalarına ne kadar ciddiye aldığını, bu kısıtlamaların günlük yaşam üzerindeki etkisine dair algısı ve uyumun getireceği faydalara ilişkin beklentileri gibi boyutları kapsar.

Ölçek, sağlık profesyonellerine, hastaların diyet uyumunu engelleyen veya destekleyen **bilişsel engelleri** ve motivasyon kaynaklarını belirlemede yardımcı hedefler. Elde edilen veriler, kişiselleştirilmiş hemirelik ve beslenme danışmanlığı stratejilerinin geliştirilmesinde temel teşkil eder.

Yapı

Diyete Uyum Hakkındaki İnançlar Ölçeği, bireyin diyet tedavisini sürdürme yeteneği hakkındaki **öz-yeterlilik** algısını ve diyetin sonuçlarına dair beklentilerini içeren **sağlık inanç modeli** çerçevesinde geliştirilmiş bir yapıya ölçek. Ölçek, genellikle diyetin zorluğu, diyetin faydaları, sosyal destek algısı ve diyet kısıtlamalarının yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerine dair **inançlar** değerlendiren alt boyutlardan oluşur.

Ölçülen temel yapı, hastanın diyet uyumuna yönelik motivasyonel ve bilişsel hazırlığını yansıtır. Yüksek puanlar genellikle diyete uyum konusunda daha olumlu ve destekleyici inançlara işaret ederken, düşük puanlar uyumu zorlaştırıcı algı ve engellerin varlığını gösterir.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal geçerlik çalışmaları, farklı popülasyonlarda yapılmış olabilir; ancak Türkçe adaptasyonuna dair Ouz, Enç ve Yiğit (2010) tarafından yayımlanan makalede detaylı **psikometrik çalışmaların** sunulması beklenmektedir. Kaynak bilgisi tablosunda geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bir uyarılma çalışması makalesinde yapı geçerliği (örneğin doğrulayıcı veya açmlayıcı faktör analizi), ölçüt bağımlı geçerlik ve kapsam geçerliği gibi verilerin analiz edilmiş olması muhtemeldir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik bilgisi kaynak tabloda '-' olarak belirtilmiştir. Ancak, Türkçe uyarılma çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach alfa katsayısı) ve/veya test-tekrar test güvenilirliğini gösteren verilerin sunulması gerekmektedir. Yüksek **güvenirlilik** katsayıları, ölçeğin tutarlı sonuçlar ürettiğini ve ölçtüğü yapıyı kararlı bir şekilde yansıttığını gösterir.

Faktör Analizi

Faktör analizi bilgisi kaynak tabloda yer almamaktadır. Ölçek, bir uyarılma olduğu için orijinal yapıyı koruyup korunmadığı veya Türk kültürüne özgü yeni faktörlerin ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemek amacıyla **açmlayıcı** ve/veya **doğrulayıcı faktör analizi** yapılması standart bir uygulamadır. Bu analizler, ölçeğin teorik yapıyı ampirik olarak desteklenip desteklenmediğini ortaya koyar. Faktör analizi sonuçları, Diyete Uyum Hakkındaki İnançlar yapılarının boyutluluğunu netleştirmek için kritiktir.

Ölçme Aracı

Test Type: Psikometrik Ölçek Uyarılması (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi olmamakla birlikte, uyum ve inanç ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır (örneğin, 5'li veya 6'lı Likert).

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Klinik Popülasyon

Age Group: Yetkinler (Kronik Kalp Yetersizliği tanınmış hastalar dikkate alınarak)

Population Details: Ölçek, özellikle **Kronik Kalp Yetersizliği** olan hastaların diyet uyumu inançlarını değerlendirmek üzere kullanılmaktadır.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (Self-report) yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Diyete Uyum, Kronik Hastalık Yönetimi, Bilişsel İnançlar, Sağlık Psikolojisi, Hemşirelik Araştırmaları, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta ORCID bilgisi bulunmamaktadır.

Affiliation Email addresses: Sağlanan kaynakta bulunmamaktadır.

Correspondence Address: Srdka Ouz ile iletişime için sağlanan e-posta adresi: sidikaoguz@yahoo.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2010 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve ücretlendirme bilgisi, sorumlu yazar Srdka Ouz veya orijinal ölçeğin telif hakkı sahipleri ile iletişime geçilerek teyit edilmelidir.

Kaynaklar

Ouz, S., Enç, N., ve Yiğit, Z. (2010). Kronik kalp yetersizliği olan hastalar için inanç ve uyum ölçeklerinin Türkçeye uyarlanması. *Türk Kardiyol Dern Arş*, 38(7), 480-485.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [diyete-uyum-hakkındaki-inanclar-olcegi-toad.pdf](#)

Diyete Uyum Hakkındaki İnançlar Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte yer alan meta veriler arasında bulunmamaktadır. Madde içeriği için lütfen kaynakçada belirtilen orijinal bilimsel makaleye başvurunuz.